

Judikát NS 21 Cdo 853/2016

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	12/01/2016
Spisová značka:	21 Cdo 853/2016
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2016:21.CDO.853.2016.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Odstupné Srážky ze mzdy
Dotčené předpisy:	§ 145 předpisu č. 262/2006Sb. ve znění do 30.06.2012 § 278 o. s. ř. ve znění do 30.06.2012 § 299 odst. 1 písm. g) o. s. ř. ve znění do 30.06.2012 § 302 odst. 2 o. s. ř. ve znění do 30.06.2012 § 44a předpisu č. 435/2004Sb. ve znění do 09.12.2012 § 286 o. s. ř. ve znění do 30.06.2012
Kategorie rozhodnutí:	A

21 Cdo 853/2016

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Doležila a soudců JUDr. Mojžíry Putny JUDr. Ljubomíra Drápala v právní věci žalobce L. V., zastoupeného Mgr. Ing. Markem Schindlerem, advokátem se sídlem v Ostravě - Hrabové, Místecká č. 329/258, proti žalované Vysoké škole báňské – Technické univerzitě Ostrava se sídlem v Ostravě - Porubě, 17. listopadu č. 2172/15, IČO 61989100, o 27 752 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 85 C 240/2014, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. října 2015 č. j. 16 Co 152/2015-99, takto:

- I. Dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu v části, ve které bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, se odmítá; jinak se zamítá.
II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů dovolacího řízení 6 728 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Ing. Marka Schindlera, advokáta se sídlem v Ostravě - Hrabové, Místecká č. 329/258.

Odůvodnění:

Žalobce se žalobou (návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu) podanou u Okresního soudu v Ostravě (změněnou se souhlasem soudu) dne 24. 7. 2014 domáhal, aby mu žalovaná zaplatila 27 752 Kč se 7,5 % úrokem z prodlení od 1. 7. 2012 do zaplacení. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že byl u žalované zaměstnán na základě pracovní smlouvy ze dne 2. 2. 2005 jako „domovník údržbář“, že žalovaná s ním z důvodu uvedeného v ustanovení § 52 písm. c) zákoníku práce rozvázala pracovní poměr výpovědí ze dne 26. 3. 2012, na základě níž skončil pracovní poměr dne 31. 5. 2012, že žalobci v souladu s ustanovením § 67 odst. 1 písm. c) zákoníku práce vznikl nárok na odstupné, které podle výpočtu žalované činilo 49 265 Kč, že žalobci bylo v květnu 2012 zúčtováno odstupné a čistá mzda za poslední odpracovaný měsíc v souhrnné výši 55 588 Kč, že žalovaná vyplatila žalobci po provedení srážek ze mzdy pro běžné výživné a pro ostatní nepřednostní pohledávky 11 648 Kč a že žalovaná srazila část mzdy neoprávněně, neboť při výpočtu srážky ze mzdy vypočetla nezabavitelnou částku z celkové čisté mzdy ve výši 55 588 Kč, aniž by ve výpočtu zohlednila, že v této mzdě je kumulováno plnění za čtyři měsíce a že nezabavitelná část mzdy měla být počítána pro každé měsíční plnění zvlášť. Uvedl, že na výpočet výše srážek ze mzdy je nutné aplikovat ustanovení § 286 občanského soudního řádu, které stanoví, že při výplatě dlužné mzdy za několik měsíců najednou je třeba vypočítat srážky za každý měsíc zvlášť, a že toto ustanovení se analogicky uplatní i v případě výplaty odstupného, které je určeno ke kompenzaci následků spojených s ukončením pracovního poměru. Žalobce má za to, že stejně na odstupné nahlíží ustanovení § 44a zákona č. 435/2004 Sb., ze

kterého lze dovodit, že vůlí zákonodárce bylo pohlížet na odstupné jako na kompenzaci mzdy za měsíce, za něž se odstupné poskytuje; žalovaná měla proto při výpočtu nezabavitelné částky postupovat tak, jako by srážky prováděla ze čtyř samostatně vyplácených mezd, a žalobci měla vyplátit 39 400 Kč.

Žalovaná namítala, že srazila žalobci část mzdy zcela oprávněně, neboť při výpočtu srážky ze mzdy vypočetla nezabavitelnou částku z celkové mzdy ve výši 55 588 Kč (49 265 Kč jako odstupné a 6 323 Kč jako čistá mzda za poslední odpracovaný měsíc). Uvedla, že odstupné je svou povahou jednorázový peněžitý příspěvek, který je zaměstnanci poskytován především pro zmírnění následků spojených s ukončením pracovního poměru a který nemá a ani nemůže „nahrazovat mzdu“. U jednání Okresního soudu v Ostravě konaného dne 19. 5. 2015 žalovaná namítla, že ve věci rozhoduje „nezákonný soudce, resp. senát“, neboť se jedná o „návrh platebního rozkazu“, který měl být zapsán do senátu 126 C nebo 185 C.

Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 19. 5. 2015 č. j. 85 C 240/2014-63 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení 16 357 Kč k rukám advokátky Mgr. Hany Milatové. Vycházel ze zjištění, že žalobce pracoval u žalované na základě pracovní smlouvy ze dne 2. 2. 2005 jako domovník – údržbář, že žalovaná rozvázala s žalobcem pracovní poměr výpovědí ze dne 26. 3. 2012 pro nadbytečnost a že žalobci náležela za květen 2012 čistá mzda včetně odstupného ve výši 55 588 Kč, ze které bylo sraženo na výživné 22 682 Kč, na „ostatní“ 19 762 Kč, „pro zaměstnavatele“ 1 496 Kč a žalobci bylo vyplaceno 11 648 Kč. Nejprve dovodil, že ve věci nerozhodoval nezákonný soudce (senát), neboť žaloba byla podána jako návrh na vydání elektronického platebního rozkazu a poté, co vyšší soudní úřednice dospěla k závěru, že se jedná o věc právně nebo skutkově složitou ve smyslu ustanovení § 7 písm. a) zákona č. 121/2008 Sb., byla věc zapsána v souladu s čl. VI části „Občanskoprávní úsek (elektronický platební rozkaz - EPR)“ rozvrhu práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014 „ve znění po 15. dodatku“ do senátu 85 C. Dospěl k závěru, že i když byl postup žalované v souladu s běžnou praxí, která „zcela odpovídá komentářové literatuře“, tak s ohledem na novelizaci zákona č. 435/2004 Sb. zákonem č. 364/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012 je vhodné se od této praxe odchýlit. Důsledkem nově vloženého ustanovení § 44a zákona č. 435/2004 Sb. je totiž situace, že nezabavitelná část mzdy je odečtena od součtu mzdy za poslední měsíc pracovního poměru a odstupného, zbytek je sražen ve prospěch oprávněných a zaměstnanec, který si nenajde ihned novou práci, „se ocitá v kruhu“, neboť nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti po dobu, po kterou by měl nárok na odstupné, ale odstupné nemá, protože „mu bylo sraženo z titulu srážek ze mzdy“. Uvedl, že vzniklou situaci je třeba řešit výkladem, neboť nic nebrání tomu, aby i v případě odstupného bylo analogicky aplikováno ustanovení § 286 občanského soudního řádu a aby srážky z odstupného byly vypočteny zvlášť za každý měsíc, za který odstupné náleží. Proporcionalita mezi potřebami oprávněných a možnostmi povinných by přitom byla podle názoru soudu prvního stupně zachována, neboť v případě, že by zaměstnanec začal v době „kryté“ odstupným pracovat, nový zaměstnavatel by při výpočtu srážek ze mzdy musel zohlednit, že nezabavitelná částka již byla odečtena.

K odvolání žalované Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 20. 10. 2015 č. j. 16 Co 152/2015-99 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení 6 098 Kč k rukám advokátky Mgr. Hany Milatové. Shledal, že nedošlo k porušení práva na zákonného soudce, neboť z čl. III rozvrhu práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014 pro občanskoprávní úsek sice vyplývá, že věci z pracovněprávních vztahů včetně věcí, kde je základem pracovněprávní vztah, s návrhem na vydání platebního rozkazu se přidělují do senátů 126C a 185C, v projednávání m případě se však nejednálo o věc pracovní s návrhem na vydání platebního rozkazu ve smyslu ustanovení § 172 občanského soudního řádu, které se zapisují do tzv. „stovkových senátů“, ale o věc pracovní s návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu ve smyslu ustanovení § 174a občanského soudního řádu. Elektronické rozkazní řízení je upraveno v samostatné části rozvrhu práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014 – „Občanskoprávní úsek (elektronický platební rozkaz – EPR)“ – a podle čl. VI této části se věc, která nebude pravomocně skončena v elektronickém rozkazním řízení, převede novým zápisem do senátu C (tzv. běžného senátu) podle pravidel uvedených v části rozvrhu práce pro úsek občanskoprávní, tedy věc pracovní do senátu 26C nebo 85C. Ve věci samé dospěl odvolací soud k závěru, že novelizací zákona č. 435/2004 Sb. zákonem č. 364/2011 Sb., kterým bylo do zákona č. 435/2004 Sb. vloženo ustanovení § 44a, byla výrazně posílena alimentární funkce odstupného, neboť nepodaří-li se zaměstnanci ihned po rozvázání pracovního poměru nastoupit do práce k jinému zaměstnavateli, nepřisluší mu jako uchazeči o zaměstnání podpora v nezaměstnanosti po dobu, která se určí podle násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného; protože odstupné slouží obdobně jako mzda k zajištění potřebných životních nákladů, „je na místě“ při výkonu rozhodnutí srážkami z odstupného aplikovat analogicky ustanovení § 286 občanského soudního řádu. Zaměstnavatel (plátce mzdy) je proto v případě výplaty odstupného „analogicky povinen vypočítat způsobem vyplývajícím z § 277 až § 280 občanského soudního řádu srážky zvlášť za takový počet měsíců, který se určí podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Namítá, že odstupné je svou povahou jednorázový peněžitý příspěvek, který je v zákonem stanovených případech poskytován zaměstnanci v souvislosti s předčasným ukončením pracovního poměru, který nemá a nemůže nahrazovat mzdu a který ani není „složen z dlužných mezd za několik měsíců“; proto ani není možné aplikovat ustanovení § 286 občanského soudního řádu, které výslovně hovoří o výplatě dlužné mzdy. Má za to, že novelizace zákona č. 435/2004 Sb. nemá na rozhodná ustanovení žádný vliv, a že proto situaci není třeba řešit výkladem, „navíc takto odchýlným od ustálené praxe“. Dovolatelka dále namítá, že bylo porušeno její právo na spravedlivý proces, neboť věc byla rozhodována jiným senátem, než který byl příslušný podle rozvrhu práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014, podle něhož věci, kde je základem pracovněprávní vztah, s návrhem na vydání platebního rozkazu se přidělují do senátů 126C a 185C. Skutečnost, že návrh žalobce na vydání elektronického platebního rozkazu byl soudem doručen dne 24. 7. 2014, ale příslušná vyšší soudní úřednice věc zapsala do senátu 85C až dne 18. 9. 2014, může podle dovolatelky „vykazovat znaky rezignace nalézání spravedlivého rozhodnutí“. Uvedla, že je nesprávný i výrok soudu o náhradě nákladů řízení, které neměly být žalobci přiznány, neboť soud „úspěch ve sporu rozhodoval na základě vlastního výkladu“, jímž se odchýlil od „ustálené praxe a komentářové literatury“. Žalovaná navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že „změní rozsudek soudu prvního stupně a žalobu v celém rozsahu zamítne“.

Žalobce navrhl, aby dovolací soud dovolání žalované zamítl, neboť se ztotožňuje s právními závěry soudů obou stupňů. Souhlasí s názorem žalované, že jednotlivá ustanovení právních předpisů je třeba vykládat s přihlédnutím k jejich smyslu a účelu, a dodává, že právě proto je třeba zohlednit alimentární funkci, kterou odstupné stejně jako mzda představuje, a s ohledem na ustanovení § 44a zákona č. 435/2004 Sb. analogicky použít ustanovení § 286 občanského soudního řádu.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou

osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu v části, ve které bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení, není vzhledem k ustanovení § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné, protože v této části směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, a protože peněžitě plnění přiznané výrokem o náhradě nákladů řízení nelze označit pro účely posouzení přípustnosti dovolání za plnění z pracovněprávního vztahu, o který šlo ve věci samé, neboť ve výroku o náhradě nákladů řízení se zvláštní povaha tohoto vztahu dovolující prolomení stanoveného limitu nijak neprojevuje (srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013 sp. zn. 29 Cdo 1172/2013, které bylo uveřejněno pod č. 80 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2013). Nejvyšší soud České republiky proto dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu v této části podle ustanovení § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. odmítl.

V projednávané věci závisí napadený rozsudek odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky hmotného práva, jakým způsobem má být při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy stanovena základní částka, která nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy, v případě, že jsou povinnému prováděny srážky z odstupného, které mu náleží při skončení pracovního poměru. Protože tato právní otázka v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu v části, ve které bylo rozhodnuto o věci samé, podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání žalované není opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době – s ohledem na to, že žalovaná prováděla žalobci srážky ze mzdy a odstupného v červnu 2012 – posuzovat podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezů Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 286/2009 Sb., č. 320/2009 Sb., č. 326/2009 Sb., č. 347/2010 Sb., č. 427/2010 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 180/2011 Sb., č. 185/2011 Sb., č. 341/2011 Sb., č. 364/2011 Sb., č. 365/2011 Sb., č. 367/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 429/2011 Sb. a č. 466/2011 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 30. 6. 2012 (dále jen „zák. práce“), a dále podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 30. 6. 2012 (dále jen „OSŘ“).

Srážkami z příjmu zaměstnance jsou pro účely zákoníku práce srážky ze mzdy nebo platu a z jiných příjmů zaměstnance ze základního pracovněprávního vztahu podle § 3 zák. práce (dále jen „srážky ze mzdy“); mezi tyto jiné příjmy zaměstnance patří mimo jiné odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá zaměstnanci v souvislosti se skončením zaměstnání (srov. § 145 odst. 1 a 2 zák. práce). Srážky ze mzdy smějí být provedeny jen za podmínek stanovených v úpravě výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy v občanském soudním řádu; těmito podmínkami se řídí u pohledávek, pro které byl soudem, soudním exekutorem, správcem daně nebo orgánem správního úřadu, jiného státního orgánu nebo orgánu územního samosprávného celku nařízen výkon rozhodnutí, pořadí jednotlivých pohledávek; ve větším rozsahu je možné srážky ze mzdy provést jen na základě dohody o srážkách ze mzdy [§ 146 odst. 1 písm. b) zák. práce], nejde-li o srážky ve prospěch zaměstnavatele a nebude-li tím ohroženo provádění jiných srážek ze mzdy ani tím nebudou tyto srážky zkráceny (srov. § 148 odst. 2 zák. práce).

Výkon rozhodnutí (exekuce) srážkami ze mzdy nařízený soudem, soudním exekutorem, správcem daně, orgánem správního úřadu, jiného státního orgánu nebo orgánem územního samosprávného celku se řídí ustanoveními § 276 až 302 občanského soudního řádu (srov. § 147 odst. 2 zák. práce).

Srážky ze mzdy lze provádět jen do výše výkonem rozhodnutí vymáhané pohledávky s příslušenstvím (§ 276 OSŘ) a provádějí se z čisté mzdy, která se vypočte tak, že se od mzdy odečte záloha na daň z příjmů fyzických osob sražená z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění (§ 277 odst. 1 OSŘ), a od které se odečte základní částka, která nesmí být povinnému sražena z měsíční mzdy; způsoby jejího výpočtu stanoví nařízením vláda České republiky (§ 278 OSŘ).

Ustanovení o výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy se použijí i na výkon rozhodnutí srážkami z platu, z odměny z dohody o pracovní činnosti, z odměny za pracovní nebo služební pohotovost, z odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a z dávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově, a srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní a jimiž jsou (mimo jiné) odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání [srov. § 299 odst. 1 písm. g) OSŘ]. Jestliže povinný po nařízení výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy získá místo mzdy nebo vedle ní právo na odstupné, vztahuje se nařízení výkonu rozhodnutí i na tento příjem (srov. § 302 odst. 2 OSŘ).

Odstupné poskytované při skončení pracovního poměru podle ustanovení § 67 odst. 1 věty první zák. práce představuje podle ustálené judikatury soudů (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 9. 2010 sp. zn. 21 Cdo 4030/2009) jednorázový peněžitý příspěvek, který má zaměstnanci pomoci překlenout často složitou sociální situaci, v níž se ocitl proto, že bez své viny (z organizačních důvodů na straně zaměstnavatele) ztratil dosavadní práci. Tím, že se odstupné poskytuje jako – v závislosti na době trvání pracovního poměru zaměstnance u zaměstnavatele – (nejméně) jednonásobek až trojnásobek průměrného výdělku [k výši odstupného v případě rozvázání pracovního poměru v době, kdy se na zaměstnance vztahuje v kontu pracovní doby postup podle § 86 odst. 4 zák. práce, srov. § 67 odst. 1 písm. d) zák. práce], zákon sleduje, aby se zaměstnanci dostaly takové peněžní prostředky, jaké by jinak obdržel, kdyby pracovní poměr ještě po dobu alespoň jednoho až tří měsíců pokračoval. Odstupné má tímto způsobem kompenzovat pro zaměstnance nepříznivý důsledek organizačních změn a poskytnout mu ke zmírnění těchto důsledků odpovídající zabezpečení

formou jednorázového peněžitého příspěvku.

Odstupné poskytované při skončení pracovního poměru podle ustanovení § 67 odst. 1 věty první zák. práce formou jednorázového peněžitého plnění přísluší zaměstnanci nejen v případě, že po skončení pracovního poměru nemá nové zaměstnání, ale i tehdy, když ihned po rozvázání pracovního poměru nastoupí do práce k jinému zaměstnavateli, popřípadě začne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Nepodaří-li se však zaměstnanci, kterému bylo při skončení pracovního poměru poskytnuto odstupné, nalézt nové zaměstnání, a stane-li se proto uchazečem o zaměstnání evidovaným u příslušné krajské pobočky Úřadu práce, poskytne se mu podpora v nezaměstnanosti až po uplynutí doby, která se určí podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného (srov. § 44a větu první zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 9. 12. 2012). Protože po dobu určenou podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, odstupné takovému zaměstnanci nahrazuje odměnu za práci a protože při provádění výkonu rozhodnutí srážkami z tohoto jeho příjmu musí být po celou uvedenou dobu zajištěna nezbytná výživa zaměstnance a osob, vůči nimž má vyživovací povinnost, je třeba k jednorázově poskytnutému odstupnému přistupovat jako k výplatě příjmu za několik měsíců poskytnutého najednou (předem) a srážky – obdobně jako při výplatě dlužné mzdy za několik měsíců najednou (§ 286 OSŘ) - vypočítat za každý měsíc období určeného podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, zvláště. Znamená to, že základní nepostižitelná částka stanovená podle ustanovení § 278 OSŘ se od odstupného odečte jen jednou, ale tolikrát, kolik násobků průměrného výdělku odstupné poskytnuté zaměstnanci představuje.

Uvedený postup při výpočtu srážek z odstupného se uplatní nejen v případě, že zaměstnanci, kterému bylo při skončení pracovního poměru poskytnuto odstupné, se nepodaří nalézt nové zaměstnání, ale i tehdy, jestliže zaměstnanec po rozvázání pracovního poměru nastoupí do práce k jinému zaměstnavateli (okolnost, že zaměstnanci vzniklo právo na mzdu nebo jiný příjem uvedený v § 299 odst. 1 OSŘ u nového zaměstnavatele, nemůže mít z hlediska postupu při výpočtu srážek z odstupného význam, a to již proto, že zaměstnavateli nemusí být v době výplaty odstupného známa). V takovém případě se v době určené podle počtu násobků průměrného výdělku, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, postupuje tak, jakoby šlo o několik mezd (§ 302 odst. 1 OSŘ); byla-li proto základní nepostižitelná částka stanovená podle ustanovení § 278 OSŘ odečtena od odstupného (tolikrát, kolik násobků průměrného výdělku odstupné poskytnuté zaměstnanci představuje), neodečte se již od mzdy příslušející zaměstnanci za odpovídající počet měsíců u nového zaměstnavatele.

Z uvedeného vyplývá, že závěr soudů, že žalovaná je povinna vyplatit žalobci část odstupného příslušejícího mu při skončení pracovního poměru ve výši trojnásobku průměrného výdělku, kterou mu nevyplatila v důsledku toho, že jako plátce mzdy při provádění výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy odečetla od odstupného základní nepostižitelnou částku stanovenou podle ustanovení § 278 OSŘ pouze jednou a nikoliv třikrát, je v souladu se zákonem.

Opodstatněná není ani námitka dovolatelky, že soud prvního stupně byl nesprávně obsazen, neboť věc byla rozhodována jiným senátem, než který byl příslušný podle rozvrhu práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014.

Rozvrh práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014 v části „Občanskoprávní úsek (elektronický platební rozkaz – EPR)“ stanovil, že věci vymezené v ustanovení § 7 odst. 1, 2, 3 o. s. ř. s návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu se zapisují do „centrálního rejstříku EPR“ [čl. I části „Občanskoprávní úsek (elektronický platební rozkaz – EPR)“] a že v případě, že věc nebude pravomocně skončena v elektronickém rozkazním řízení, v řízení bude dále pokračováno s tím, že „se věc převede novým zápisem věci do senátu C (tzv. běžné senáty) podle pravidel uvedených v části rozvrhu práce pro úsek občanskoprávní (věci dle občanského zákoníku a zákona o rodině, pracovní a obchodní)“ [čl. VI části „Občanskoprávní úsek (elektronický platební rozkaz – EPR)“]. Podle těchto pravidel se věci vyplývající z pracovněprávních vztahů včetně věcí, kde je základem pracovněprávní vztah, přidělují do senátů 26C a 85C po jedné věci do každého senátu podle pořadí jejich nápadu počínaje senátem s nejnižším číselným označením [čl. I části „Občanskoprávní úsek (pracovní)“]. Vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci, která vyplývá z pracovněprávních vztahů, bylo zahájeno podáním návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu a že tato věc nebyla pravomocně skončena v elektronickém rozkazním řízení z důvodu její právní nebo skutkové složitosti ve smyslu ustanovení § 7 písm. a) zákona č. 121/2008 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), byla projednávána věc v souladu s rozvrhem práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014 přidělena do jednoho ze dvou senátů rozhodujících věci pracovněprávní (26C a 85C) a nikoli do senátů 126C nebo 185C, do kterých se věci vyplývající z pracovněprávních vztahů včetně věcí, kde je základem pracovněprávní vztah, přidělovaly jen v případě, že v nich byl podán návrh na vydání platebního rozkazu (nikoli elektronického platebního rozkazu) [čl. III části „Občanskoprávní úsek (pracovní)“]; okolnost, za jak dlouho po podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu byla věc zapsána do rejstříku 85C, není z hlediska rozvrhu práce Okresního soudu v Ostravě pro rok 2014 a přidělení věci v souladu s ním významná.

Protože rozsudek odvolacího soudu je – jak vyplývá z výše uvedeného – z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný a protože nebylo zjištěno, že by byl postižen některou z vad, uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o. s. ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalované podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť dovolání žalované bylo zamítnuto a žalovaná je proto povinna nahradit žalobci náklady potřebné k uplatňování práva.

Při rozhodování o výši náhrady nákladů řízení dovolací soud přihlédl k tomu, že výše odměny má být určena podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem (§ 151 odst. 2 část věty první před středníkem o. s. ř.), neboť nejde o přiznání náhrady nákladů řízení podle ustanovení § 147 nebo § 149 odst. 2 o. s. ř. a ani okolnosti případu v projednávané věci neodůvodňují, aby bylo postupováno podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně (§ 151 odst. 2 část věty první za středníkem o. s. ř.). Vyhláška č. 484/2000 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), která upravovala sazby odměny advokáta stanovené paušálně pro řízení v jednom stupni, však byla nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013 č. 116/2013 Sb. dnem 7. 5. 2013 zrušena. Nejvyšší soud České republiky za této situace určil pro účely náhrady nákladů dovolacího řízení paušální sazbu odměny pro řízení v jednom stupni s přihlédnutím k povaze a okolnostem projednávané věci a ke složitosti (obtížnosti) právní služby poskytnuté advokátem ve výši 5 260 Kč. Kromě této paušální sazby odměny advokáta vznikly žalobci náklady spočívající v paušální částce

náhrady výdajů ve výši 300 Kč (srov. § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Vzhledem k tomu, že společnost FMP advokátní kancelář v. o. s., ve které zástupce žalobce Mgr. Ing. Marek Schindler vykonává advokacii, je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k nákladům, které žalobci za dovolacího řízení vznikly, rovněž náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 1 168 Kč (§ 137 odst. 3, § 151 odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Žalovaná je povinna náhradu nákladů dovolacího řízení v celkové výši 6 728 Kč žalobci zaplatit k rukám advokáta, který žalobce v tomto řízení zastupoval (§ 149 odst. 1 o. s. ř.), do 3 dnů od právní moci rozsudku (§ 160 odst. 1 o. s. ř.).

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 1. prosince 2016

JUDr. Jiří Doležilek

předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.